

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

О Крфској Декларацији

I.

Г. Анте Трумбић, председник југословенског одбора, изложио је у француско-српском клубу у Паризу стварање Крфске Декларације на овај начин:

Крфска Декларација јесте један докуменат, који су израдили званични преставници Краљевине Србије и чланови Југословенског Комитета у Лондону, а који је одобрио и Његово Краљевско Височанство Принц Регент Александар, приликом посете на српском фронту, на који је Његово Височанство позвало чланове Југословенског Одбора. На ручку у свом двору у Солуну Њ. Краљевско Височанство изразило је своје пуно задовољство према овој Декларацији и дао јој је своје суверено одобрење. Тако су се овлашћени преставници народа у Краљевини Србији и преставници српско-хрватско-словеначког народа из Аустроугарске сложили у овом делу.

Одмах после објаве наше Декларације, Црногорски Одбор за Уједињење, чији је председник г. Андрија Радовић, бивши председник владе, и који представља независно мишљење црногорског народа, једном јавном изјавом која је објављена у свој штампи, придружио се Крфској Декларацији и потпуно је одобрио.

Програм који садржи ратне циљеве целог српско-хрватско-словеначког народа тако је дефинитивно утврђен. Главна тачка овога програма јесте општа нада, да видимо цео свој народ ослобођен од аустроугарске власти и да буде уједињен, са Србијом и Црном Гором, у једну државу. Таква југословенска политика отвара за наш народ нову страну његове историје. Она ће наћи свој епилог у остварењу јединства и независности, коју цео наш народ тражи од Врховног Савезничког Суда.

Као што је речено у декларацији, српска влада и Југословенски

Одбор радили су раније паралелно, док ће од сада радити солидарно и споразумно. Зашто се до сада радило одвојено?

Српска влада добила је у новембру 1914. од скупштине мандат да своју ратну политику упуту правцем да се осигура ослобођење српско-хрватско-словеначког народа од Аустроугарске и његово уједињење у једну заједничку државу. Овај принцип понова је наглашен у скупштинској резолуцији од јула 1915. Тада је један задатак пропаганде Југословенском Одбору, у коме су се груписали преставници Југословена из Аустроугарске. Требало је да он, независним радом, убеди јавно мишљење савезничких земаља да онај део нашег народа, који је под Аустроугарском, сам тражи ослобођење и уједињење у једну државу. Три године непрекидне пропаганде уродиле су плодом. Могло се утврдити са каквом вољом и са каквом решеношћу цео наш народ тражи ово уједињење. Овај резултат је утврђен са толико политичких манифестација и овлашћених преставника нашег народа, који живе у Аустроугарској. Ове манифестације никада нису ни посредно ни непосредно порекле рад Југословенског Одбора. На против оне су обележиле на позитиван начин жељу Срба, Хрвата и Словенаца да се дефинитивно уједине у једну независну државу.

Југословенске колоније у Америци и у британским доминијама, које је организовао наш Одбор, одлучно стаје на југословенском програму. Оне чине врло драгоцену моралну и финансијску потпору наше пропаганде. Број југословенских добровољаца од почетка рата до данас, рачунајући и оне у Русији, дао је најмање 80.000 војника за савезничку ствар. Сад се том броју придружују и они који долазе из Америке.

Све ово јасно показује колико наш народ из Аустроугарске жели

да буде уједињен и колико он, свима средствима, а нарочито својом ефикасном војничком помоћу, сарађује на том уједињењу.

После три године паралелне акције са Краљевином Србијом, проценило се, да треба отворити нову периоду у југословенској политици. Није се више могло задржавати на самом истицању принципа југословенског јединства. Засебан рад Југословенског Одбора није више одговарао новој политичкој ситуацији.

То се увидело свуда: код народа који је остао у нашој отаџбини, код оних од нас, који се налазе у иностранству, као и у јавном мишљењу савезничких земаља. Требало је, дакле, званично формулисати, бар у главним потезима, југословенски програм, који би одговарао новим потребама. Требало је, у сарадњи са српском владом, израдити програм који утврђује основне принципе територијалног уједињења и унутрашње организације заједничке државе.

То је био задатак конференције на Крфу. Тај је задатак решен израдом познате Декларације, која је најпре вербалном нотом саопштена владама сила Споразума а затим објављена у званичном органу Краљевине Србије, у »Билтену« Југословенског Одбора и у савезничкој штампи.

Овим актом југословенски проблем постављен је меродавно. Он мора коначно бити решен на конгресу за мир, који ће крунисати сигурну победу савезничког оружја, коју сви ми очекујемо са непоколебљивим поверењем.

У ВАЗДУХУ

Лондон, 20. нов.

За време ваздушних борби на западном фронту у месецу новембру Енглези су оборили 108 непријатељских аероплана, а Французи 84. Преко 52 апарата оборили су Французи и Енглези крајем октобра.

Од 65 енглеских апарата, који се у новембру нису вратили у аероером 20 је пропало, и то не због акције непријатељских авијатичара, већ услед рђавог времена и смелости авијатичара, који су летели сувише ниско, нападајући пешадију.

Италијани су на своме фронту од 23 октобра до 23 новембра оборили 51 непријатељски аероплан. За то исто време они су изгубили само 18 апарата. Од јануара до новембра француски авијатичари су оборили 1030 немачких аероплана и уништили 22 балона.

ЗВЕЗДИЦЕ

Модерни Болани Дојчин лежи у једној болници у Солуну и овако поручује колочару код »Флоке«:

— *Подајте мом момку: 2 кила киселе — штрудле и 1 кило бонбона...*

А бакалину: 2 кила кашкаваља и пола кила бела лука.

Гаргантуа

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

Једна од најдражијих нам културних тековина, велика Народна Библиотека у Београду, уништена је овим ратом. Ни на оно, што су примили појединци на се, да сачувају, будућа наша држава не може рачунати, да би за доцније опет имала Народну Библиотеку; с тога нам је дужност свима скупа, да се постарамо за оснивање Народне Библиотеке, која треба да прикупи, по могућству, све што је публиковано, а нарочито оно што се сада и што ће се даље у току времена публиковати.

ТРИ ВОЈСКОВОЂЕ

Генерал Армандо Дијац постао је главнокомандујући талијанске војске непосредно од команданта корпуса.

Корпус, којим је Дијац командовао, био је 23., који је за офанзиве августа месеца, у средњој зони Карса, уништио многе одбранбене непријатељске линије, које су биле ослонац положајма код Села, и пробио се до линије Капа, штитећи тим својим налетом и својом издржљивошћу два корпуса, који су оперисали северно и јужно од њега.

Пре него што је постао командант дивизије а затим 23. корпуса, генерал Дијац пожели Кадорниној радио је у Врховној Команди. Био је шеф оперативног одељења, у коме је рад свестран, крајње деликатан и скопчан са великом одговорношћу.

Ту је Дијац одмерио своју војничку вештину, ту је изнео на видело многе ратне проблеме, и показао одређеност видеја и присуство духа.

Данашњи шеф Врховне Команде, управо на дужности шефа оперативног одељења, започео је каријеру великог стила. На том положају он је видео како се води једна цела војска.

У Краљ. Српском Пресбитерију Министарства Иностранних Дела већ се налази прилична збирка, која ће послужити за основ будућој Народној Библиотеци. Дужност нам је свима света, да се та збирка што пре увећа, допуни и да се тако понова оснује Народна Библиотека.

С тога се умољавају сва уредништва, штампариие и појединци да, по могућству по два примерка свакога штампаног издања пошаљу Народној Библиотеци. Поред листова, књига, брошура, штампаних говора, прогласа и т. д. који сад излазе из штампе примаће се такође и издања књига, листова, брошура и т. д. ранијих година.

Народној Библиотеци потребна су сва издања на нашем језику, без обзира, да ли је садржина литерарна, политичка, научна и т. д., а такође и сва издања, а то су већином политичка, која говоре о нама и о нашем народу, па без обзира на коме су језику.

На сваком послатом издању слободно је забележити ко шаље дотични дар Народној Библиотеци.

Они пак добротвори, који би хтели своју личну библиотеку поклонити Народној Библиотеци умољавају се, да за сада не шаљу, већ да само јаве своју адресу и шта желе да поклоне Народној Библиотеци.

Генерал Дијац познат је још из Либијског рата кад је био пуковник. У почетку аустро-талијанског рата био је генерал мајор.

Док је начелник штаба Врховне Команде био генерал Полио, Дијац је био његов главни секретар.

Родио се у Напуљу децембра 1861.

Петар Бадољо био је у почетку талијанско-аустријског рата потпуковник. Он је прави феномен. Нечувеном брзином направио је каријеру. Његово пењање до виших положаја у команди, личи на јуриш на бајонет. И све његове колеге и остали који га окружују с правом га поштују и признају му да је то заслужно.

То је организаторски дух и прави војсковођа, што потврђује овај догађај.

Прошле године августа месеца као млади пуковник био је шеф штаба генерала Капела, овдашњег команданта трупа код Горвце.

Са својим генералом израдио је Бадољо цео план битке код Горице, али кад је дошло да напада рекао је своме генералу: Пошто је дело организовања свршено, молим од

Ваше Екселенције дозволу, да сам поведем један пук на напад».

Молба му је била услешена и пуковник Бадоло повео је свој пук таквом снагом напред, да је унапређен за бригадира за ратне заслуге.

Он је, без сумње, најмлађи генерал као што је био и један од најмлађих пуковника.

Генерал Бадоло је из Пијемонта, родом се у Грасано ди Казалмоферато. Има 46 година.

Приликом садашње измене у Врховној Команди позван је заједно са генералом Бардином, да се прими дужности подшефа штаба Врховне Команде.

Други нови подшеф штаба Врховне Команде генерал Гастано Бардино је прави ратник. Готово целу своју војничку каријеру провео је у берсалиерском кору.

Букнуо је велики рат кад је Бардино као пуковник био шеф штаба једног корпуса. После три месеца постао је генерал мајор, а у јуну ове године унапређен је због ратних заслуга за генерала лајтнанта и у том својству добио је команду над једним корпусом.

Одмах затим је смењен са те дужности, јер је потреба захтевала, да уђе у владу због своје спреме: и био је министар рата, врло активан, агилан, спреман на сваки рад, који води доброј управи народа и војске.

И он је млад у овом триумвирату генерала; родом се у Монтемањо код Александрије и има 53 године.

МАРИНА У БОРБИ

—:—

Рим, 20 нов.

Званични извештај генералног штаба италијанске морине гласи:

РУСКИ ДОГАЂАЈИ

Лондон, 20 нов. — Од пре неколико дана јако је опао утицај бољшевика у Кијеву. Козачка лига образовала је централну владу са седиштем у Екатериандару, која се бави консолидовањем свих економских и административних средстава од Каспијског Језера до Црнога Мора.

Немачка штампа обави се бави догађајима у Русији, на супрот жељи немачког народа да се закључи сепаратан мир.

«Локал Анцајгер» каже: Да ли је велика радост, због вести из Русије оправдана или не, зависиће од тога да ли бољшевици стварно држе власт у рукама.

Штокхолм, — 20 нов. Режим који влада у Петрограду и Москви, налази и даље на опозицију у осталим варошима. Генерал Каледин наставио је своје напредовање, и његова војска иде на Петроград у више праваца.

Поред Зиновјева и Каменева, поднео је оставку и

Маринска артиљерија, британски монитори и наши мањи ратни бродови непрестано бомбардују непријатељске ровове и утврђене тачке у приморском делу фронта, и на тај начин енергично кооперишу са војском и маринским одредима, распоређеним око доњег тока реке Пјаве. Један мост и неколико зграда, у којима се налазио непријатељ, погођени су и запаљени. Наши хидроплани свакодневно извиђају и бомбардују непријатељске лађе, трупе и утврђења, регулишу артиљеријску ватру и издржавају жестоке борбе у ваздуху. Пре неколико дана, заједно са француским аеропланима, напали су на групу непријатељских лађа, праћену многобројним хидропланима. Један наш хидроплан погодио је запаљивом бомбом један непријатељски контраторпиљер, а француски авијатичари су оборили један непријатељски хидроплан.

На фронту Силе, два наша хидроплана, уз припомоћ једног француског авиона, напали су на 3 непријатељска апарата и оборили су један; авијатичари су заробљени.

Један наш хидроплан вршећи фотографско извиђање, био је нападнут од 2 непријатељска апарата; примио је битку и оборио један. Код рта Таљамента један непријатељски контраторпиљер погођен је бомбом са једног нашег хидроплана.

пуковник Муравјев шеф петроградске одбране, присталица Лењинов.

Живот у Петрограду постаје сваким даном све тежи. Намирница готово нема.

Лондон, 19 нов. — У Москви је објављен проглас, у коме се препоручује да се поштују уметничка дела и историјски споменици који треба да се сачувају за будућа покољења. У Кремљу се налази много уметничких ствари, евакуисаних из разних петроградских музеја и царских дворана.

Новосастављени извршни одбор «Советска» жељи да смења руске дипломатске представнике на страни; у том циљу решио је да створи, помоћу Троцког, једну дипломатску револуционарну комисију. Руска влада решила је да затвори границу према Шведској. Улаз и излаз из Русије дозвољен је једино преко Торне. За улаз у Русију потребно је и посебно овлашћење револуционарног одбора. У Петрограду установљени су револуционарни судови.

Трупе генерала Каледина заузеле су области Донца и Криворога.

«Дели Кроули» вели да је сигурно, да ће се сада појавити један војни диктатор. Једни мисле, да ће то бити генерал Алексјејев, а други опет генерал Каледин или Корнилов.

Париз, 20. нов. — «Пти Паризијен» примио је од свог дописника из Петрограда вест, да је максималистичка влада издала један декрет, којим установљује контролу у свим индустријским, трговачким, земљорадничким и банкарским предузећима, у свакој продукцији, купњи и продаји.

«Без специјалног одобрења не сме се напустити ни једно предузеће, нити се сме смањити или модифицирати продукција. Делегати су дужни да прегледају све књиге, цело рачуноводство и у опште сва документа, као и сва стоваришта сировине и остале магацине; њихове одлуке су обавезне и могу бити модифициране једино одлуком владе. Они су одговорни пред владом. Биће кажњени сви они, који не буду дали тачне податке, или који буду фалсиковали билансе. Контролни органи биће састављени од фабричких комитета, у које улазе делегати чиновника и техничког особља.»

Ако ово све буде проведено, руска ће индустрија пропасти у најкраћем времену, а ако власници фабрика не буду могли даље руководити њима под овим околностима, мораће их замениши руска држава, која ће на тај начин финансијски пропасти.»

ВЕЧИТО ПИТАЊЕ

Париз, 20 нов.

«Фигаро» јавља да су се 3. новембра били споразумели Кајзер и цар Карло да Аустрија анектира Пољску, а Немачка Курландију и Литванску; али да су на савету, који је одржан у Берлину, престолонаследник, Лудендорф и Хинденбург били противни да се Пољска уступи Аустрији. Поводом тога Кајзер је саветовао Карла да одложи решење тога питања за после рата.

ГЕНЕРАЛ МОД

Лондон, 20 нов.

Генерал Мод, победник код Кут-ел-амаре и Багдада, који је пре неколико дана умро, био је син војничке породице. Један од његових рођака лорд Хаворден убијен је у битци код Монса. Генералу Моду је било 53 године, кад је умро. При почетку своје каријере био је у Судану, суделовао је и у Бурском рату а затим је отишао у Канаду као секретар генералног гувернера Лорда Минто. У почетку европског рата, дошао је у Француску са првим експедиционим

корпусом као генерал штабни официр и за прве периоде војне био је ранен.

После тога је послат за команданта енглеских трупа у Месопотамију. Прве операције којима је он управљао почеле су у децембру 1916 нападом на турске обрабене положаје код Кут-ел-амаре.

После неколико напада изведених са особитом способношћу и енергијом, присиљено је Турке да напусте Кут, која му паде у руке 27 фебруара 1917 год.

По заузећу Багдада Мод је наставио своју офанзиву најпре дуж Диале у циљу да се споји са руским трупама, које су наступале из Персије према Месопотамији, затим дуж Еуфрата и Тигра берући нове лаворике славе.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПАРИЗ. — Представници Игалије на париској конференцији јесу: г.г. Орландо, Сонино, Нити, Кјеза и Далалио.

ЦИРИХ. — Демонстрације у Берлину избиле су због тога, што је намачка влада забранила независним социјалистима да образују један ванредни одбор, који би претресао спољне и унутрашње догађаје.

ЛОНДОН. — Ни један руски амбасадор у иностранству није признао Лењинову владу.

ПАРИЗ. — Из Рима јављају да са италијанског фронта стижу утешне вести. Јаки немачки напади разбили су се о силан италијански отпор. Наступање непријатеља дефинитивно је задржано.

ПАРИЗ. — Јапан представљају на париској конференцији: париски и лондонски амбасадори и војни и марински аташеи.

БЕРН. — Из Беча јављају да ће аустријски цар ускоро дати важне изјаве о будућности Србије и Пољске.

ПАРИЗ. — Г. Орландо је изјавио новинарима да је Немачка изгубила ратчим га није добила првога дана. Још је изјавио да ће ускоро доћи из Америке пола милиона Италијана да помогну својој отаџбини!

БЕРН. — «Национал Цајтунг» јавља да је дошло до борбе између Калединове војске и максималистичких трупа.

ЛОНДОН. — Главни командант енглеских трупа на италијанском фронту изјавио је, да италијанским трупама припада част да су зауставиле даље напредовање непријатеља. Може се сматрати да је криза прошла.

ЊУЈОРК. — «Трибуна» пише да ће Америка учинити све да свима силама помогне Савезнике ефективима и пре-

ВИЛЗОНОВ РАД

Лондон, 20. нов.

Шеф америчке мислије пуковник Хауз, који ће присуствовати париској конференцији, добио је од председника Вилзона телеграм, у којем му препоручује, да са шефовима савезничких влада расправи питање, која су средства најпобеснија, да би се постигла што је могуће ужа кооперација између Савезника.

Председник Вилзон јавља, да је чврсто убеђен да је јединство команде и акције битни услов, да се постигне праведан и трајан мир, и особито истиче чињеницу, да се без тог једанства огромни извори Сједињених Држава не би могли употребити на начин најкориснији за све Савезнике.

возним средствима. Сједињене Државе ће у најкраћем времену послати велики број бораца у Европу. Ускоро ће већ отпутовати у Француску милион војника.

ЛОНДОН. — Јављају за многе сукобе међу максималистима. — У прокламацији народу и војсци генерал Каледин изјављује да је потребно јединство против издајника и да ће максималисте бити уништени. — Један телеграм из Париза јавља, да је Лењин предузео све мере за бегство из Русије.

ПАРИЗ. — Зарађене државе узеле су до данас у војску преко 38 милиона људи.

АТИНА. — У изјави дописнику «Енденпан-дана» руски посланик Демидов је рекао између осталог: «Ја сам овде представник једне зарађене силе и нећу служити никакву владу која не би испунила своје свете обавезе према својим Савезницима.»

Руски народ, здрав и снажан, умеће да оборити максималисте, који већ имају огромну опозицију у Уставотворној Скупштини. Ја овде остајем чекајући да дође влада која ће заменити лењинисте и наставити обавезе Русије према Савезницима.»

СОЛУН. — Јутрос је у болници Престолонаследника Александра умро др. Симеон Аврамовић, делегат Мин. Н. Привреде, рез. мајор.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

19. новембра растерали смо ватром, у области Доброг Поља непријатељске војнике који су оправљали ровове и препречна средства.

МАЛИ ОГЛАСИ

К њ и ж а р а ХАНАЕЛ НАР извештава п. публјку, да има на продају велики канцеларијски материјал, хрстије разних формата, школских свезака, регистара и т. д. Радња је на углу Себи, ул. Олимпио Диманди бр. 55. 4—10